

گزارش کوتاه علمی

اولین گزارش *Diplodia seriata* از درختان آزاد مبتلا به شانکر در ایران**FIRST REPORT of *Diplodia seriata* FROM *Zelkova carpinifolia* WITH CANCKER SYMPTOMS IN IRAN**

منصوره میرابوالفتحی

موسسه تحقیقات گیاه پزشکی کشور

درخت آزاد بومی رشته کوه البرز در ایران است. این درخت در حدود ۲۰-۳۰ متر ارتفاع و قطر تنه‌ای حدود دو متر دارد. در سال ۱۳۹۰ بیماری خشکیدگی شاخه‌های درختان آزاد با علائم شانکر به طور وسیع در جنگل دلدن استان گلستان دیده شد. در فروردین ماه درختان دارای شانکرهای بزرگ رو به زوال بودند، در این شرایط وجود شانکرهای روی شاخه‌ها و تنه قابل توجه بود. قبل از جدا شدن پوست در محل شانکر پوست تنه نسبت به قسمت‌های سالم پوست فرورفته و تیره بود، هم‌چنین در مواردی حاشیه شانکر کالوس تشکیل شده بود، (شکل 1A). نسوج آلوده با استفاده از روش‌های متعارف بیماری‌شناسی گیاهی روی محیط‌های کشت مصنوعی مناسب کشت و جدایه‌های قارچی خالص شد. برای تولید پیکنیدیوم قطعات نسج چوب درخت آزاد به محیط آگار ۲٪ نیز افزوده شد. جدایه‌ای از قارچ با شماره 134016 در موسسه CBS هلند و شماره (GenBank KC461297) در بانک ژن نگهداری شد. برای بررسی مولکولی ناحیه ITS جدایه اخیر تعیین توالی و با توالی‌های نوکلئوتیدی دیگر تاکسون‌های موجود در NCBI مقایسه شد. بیماری‌زایی جدایه‌ای از قارچ نیز روی نهال‌های دو ساله آزاد در گلخانه انجام و با تغییررنگ ناحیه مایه‌زنی شده، توسعه زخم و تغییررنگ نسوج و جداسازی مجدد عامل از نسوج آلوده به اثبات رسید. براساس مطالعات مرفولوژی و تعیین توالی ناحیه ITS قارچ عامل بیماری *Diplodia seriata* de Not تعیین شد. پری‌سیوم‌های قارچ که در لبه‌های شانکر تشکیل شده بودند از نظر مرفولوژی بررسی و *Botryosphaeria obtusa* (Schwein.) Shoemaker تشخیص گردید (شکل 1C). براساس منابع موجود این اولین گزارش این قارچ از درختان مبتلا به شانکر از درختان آزاد ایران است و تا کنون از روی درختان آزاد در سایر مناطق دنیا نیز گزارش نشده است.